

medarbejdere-konsulenter-og-ledere/klausuler-loyalitet-tavshedspligt/loyalitet-spligt-og-erhvervshemmeligheder/etik.aspx.

Embætisfólk hava onga-tíð skyldu til til dømis at fara í fjølmiðlarnar við einum máli. Tey kunnu hava rætt til tað, men tað er nakað heilt annað, og tað verður sjáldan gjørt um okkara leiðir. Í frammanfyri nevnda áliti hjá fakfelagnum hjá donsku embætisfólkunum verður met, at tá talan er um ólógligar avgerðir, ella avgerðir, ið helst eru ólóg-ligar, hava embætisfólk skyldu til at kunna hægri myndugleikar, áðrenn tey seta tær í verk.

Í álitinum verður eisini met, at embætisfólk ongatið hava skyldu til at kunna til dømis umboðsmannin ella grannskoðanina. Tey kunnu kanska – eftir umstøðunum – hava rætt til at gera so; men ein ólóglig avgerð er heilt nakað annað enn ein ósaklig ella skeivt grundað avgerð.

Onki kann ella skal forða honum sum hefur heimildirnar at taka til-ætlað ósakligar ella skeivt grundaðar avgerðir. Hevði tað borið til, so hevði tann, sum tekur avgerðina, í veruleikanum ikki havt avgerðarmyndugleikan, og so forfjónast ábyrgdin. Men fyrisitingarliga fyri-reikingin skal vera soleiðis, at øllum pørtum er greitt, at tað ber til at kanna avgerðina, og vit hava nógvir eftirlitsskipanir, sum kunnu draga ein landsstýrisman til svars: Løgmaður, landsstýris-mannanevndin og dóm-stólarnir hava hvør í sínum

lagi slíkan myndugleika. Løgtingið kann gera ábyrgd galdandi, og Løgtingsins umboðsmaður hefur eisini ein sera týðandi leiklut, hóast hann ikki hefur avgerðarmyndugleika. Endiliga – ella kanska fyrst og fremst – eru eisini fjøl-miðlarnir, sonevnda ella sjálvútnevnda fjórða stats-valdið. Teirra leiklutur kann vera so sera avgerandi og vælgerandi. Men so mugu miðlarnir eisini so dánt seta seg inn í, hvat teir skriva um, ella ið hvussu so er leita sær ráð hjá fólki sum hefur skil fyri tí, sum gongur fyri seg.

Svíkja hesar eftirlits-skipanir, so er lítið at gera. Tað verða so ikki embætis-fólkini, sum taka stig til at rætta upp aftur í slíkum førum, tí skyldan hjá em-bætisfólkinum er eftir góðum fyrisitingarsíði at vera loyal móti politiska myndugleikanum innan lógarkarmarnar. Og tann dagin, tá embætisfólk kun-nu eftirmeta metingar hjá politikarum og seta av-gerðir teirra til vikis, tá hava vit so ið hvussu so er yvir høvur ikki fólkaræði her á landi.

Eg fari at mæla odda-greinskrivaranum til at kunna seg eitt sindur betur, áðrenn hann skrivar, og kanska eisini at broyta tónan. Annars fær hann valla annað burturúr, enn at minka sítt eigna trúvirði, at bróta niður álitið á skipanini, hóast hon tykist virka – og helst eisini, at embætisfólk skíggja fjøl-miðlarnar meira. Og tá fer at liggja betur fyri hjá politikarum, um teir vilja taka skeivar ella ósakligar fyrisitingarligar avgerðir.

Jógvan Arge,
býráðslimur í Havn
fyri Tjóðveldi

Tjóðpallin á Skálatrøð

Eitt land við virðing fyri sær sjálvum hefur sín tjóðpall til sjónleik og leiklist. Ein høvudsstaður, sum vil nakað, bjóðar sjálvandi tjóðpalli landsins innivist hjá sær.

Nú hefur verið togast um hetta mál alt ov leingi. Eg var sjálvur formaður í mentamálanevnd løgting-sins, tá løgtingið í 2003 við dyggari undirtøku í sjón-leikaumhvørvinum í øllum Føroyum samtykti at stovna Tjóðpall Føroya við heimstað í Havn.

Í fyrstu syftu komu lóg-gávan um virkseimið og játt-anin til rakstur ígjøgnum, meðan innivist fyribils fekst í hølum hjá Tórshavnar kom-munu. Vit fegnaðust um stígini og ivaðust ikki í, at løgtingið nakað skjótt fór at

útvega Tjóðpallinum sømi-ligar húsaumstøður.

Tað er ikki hent. Rakstr-arjáttanin er heldur onki at rópa hurrá fyri longur, og tí stríðist Tjóðpallurin eitt áhaldandi stríð fyri ikki at bløða út. Fólkið kring hann ger undir torførum fortreyt-um eitt dygdargott og ósjálv-søkið arbeiði til frama fyri mentanina og listina í Fø-royum, men tað almenna ønir teimum ikki aftur.

Tórshavnar kommuna hefur boðað frá, at hon er til reiðar at lata Tjóðpalli Fø-roya grundstykki at byggja á niðri á Skálatrøð, har eitt spennandi listar- og mentan-arumhvørvi longu mennist hvønn einasta dag, serliga privatum fyritakssemi fyri at takka.

Hans Mortensen og hans-ara menn Gunnar Hoydal og Ósbjörn Jacobsen lögdu her-fyri fram sína hugsan um Skálatrøð í framtíðini. Má siga sum er, at mær dámdi sera væl uppskotið um at føra umhvørvið við Rættará og Skálatrøð so mikið afturí tíðina, at vit fáa miljði á kei-ini hjá Østrøm framaftur.

Haldi ikki, vit skulu leggja okkum eftir at fylla meir út á Vestaruvág, men heldur taka nakað av uppfyllingini upp aftur. Á landi skal gerast eitt býarrúm til ein byggi-listarliga spennandi Tjóðpall Føroya og eitt framkomið konserthús, sjálvsagt saman við neyðugum parkerings-møguleikum í nánd.

Tjóðpallurin hefur bíðað nóg leingi. Hann má koma.

Skálatrøð hefur ligið nóg leingi. Hon skal dimension-erast rætt – og gerast. Takið er at fáa allar viðkomandi partar at taka spurningarnar í so miklum álvara, at nakað munagott hendir.

Hugsi, at bæði løgting og býráð hava pengar standandi til ávíkavist Tjóðpall og Skálatrøð, so her eiga at vera lógir at fara til verka. Komm-unan við lendinum og lands-stýrið við húsinum.

Eg kann siga so mikið, at tað fer ikki at standa á Tjóð-veldi, hvørki í Tórshavnar býráð ella á Føroya løgtingi at fáa hetta málið framt til frama fyri mentanina, tjóð-ina og býin.

Helgi Abrahamsen
løgtingsmaður

Størri skúlaeindir

Vit siggja og hoyra í hesum døgum um næmingar sum fara í skúla, men hvat er tað fyri ein skúli, sum tekur ímóti teimum?

Í Vestmanna, siga tey, at tað eru bara tveir næmingar sum fara í 10. flokk, meðan Tofta skúli hefur størsta árgang nakrantíð í fyrsta flokki.

Vit hava somikið smáar skúlaeindir, at sjálvt stórar bygdir kunnu fáa annað-hvørt ov stórar ella ov smáar flokkar. Eitt lítið sveiggj í burðartittleikanum ella til-og-fráflytingini, er nóg mikið til at kabalín ikki gongur upp.

Hetta er tað sum hendir í stórum bygdam. Somikið

størri er trupulleikin í smær-ri bygdam.

Størri eindir

Sitandi samgonga hefur sæð tað neyðuga í at skipa fólkkaskúlan í størri eindir. Í samgonguskjalinum stend-ur: ”Miðað verður eftir størri skúlaeindum við atlit at menning av fakliga og náms-frøðiliga umhvørvinum. Hædd verður tó tikin fyri, at smáir skúlar á útoyggj halda fram.”

Sum tað sæst á hesum tekstinum, so er endamálið ikki sparing, men menning av fakliga og námsfrøðiliga umhvørvinum. Sparingin er ein hjávinningur.

Ein skræddara-seymaður skúli

Allir næmingar eru ikki eins, og tí eru valfakini í fram-haldsdeildini ein góð hjálp at ”skræddaraseima” skúlan til tann einstaka næmingin. Við teimum ber til at bjóða næmingunum fak, ið teimum dámar. Men so vísir tað seg, at ov fáir næmingar eru til tey einstøku fakini, tí skúla-eindirnar eru ov smáar. Og so vera hesir stakkals næm-ingarnir settir at terpa tað, ið teir hvørki duga ella tíma, og úrslitið verður har eftir.

Eg skilji ikki, hví skúl-ar verða bygdar fyri nógvir milliónir krónur í granna-bygdum, og onkuntið eisini innanfyri sama kommunu-

mark, heldur enn at legg-ja skúlarnar saman í størri eindir. Serliga framhalds-deildirnar hava brúk fyri at vera í stórum eindum. Tað er eftir mínum tykki tað besta fyri næmingin og tað besta fyri skúlan.

Tað at nakrar milliónir við hesum kunnu sparast bæði í rakstri og íløgum, ger tað ikki verri.